

Súd: Okresný súd Vranov n/T
Spisová značka: 4C/25/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812200937
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Kozenko
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2013:8812200937.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudcom JUDr. Jánom Kozenkom v právnej veci žalobcov: 1. B. H., nar. XX. XX. XXXX, 2. N. H., nar. XX. XX. XXXX, obaja trvale bytom Y. XX, XXX XX F.T. H., zastúpení JUDr. Petrom Jonášom, advokátom, AK so sídlom: M. R. Štefánika 2393/29, 075 01 Trebišov, proti žalovanému: Ľubomír Chovanec - LCH Záložňa, IČO: 33 275 980, miesto podnikania Staničná 1265, 093 01 Vranov nad Topľou, o neplatnosť zmluvy o pôžičke a zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, taktó

rozhodol:

Súd v y s l o v u j e , že zmluva o pôžičke uzavretá medzi účastníkmi tohto konania - žalobcami a žalovaným dňa 20. 12. 2001, predmetom ktorej je suma 45.000,- Sk, je neplatná.

Súd u r č u j e , že zmluva o zabezpečovacom práve uzavretá dňa 20. 12. 2001 medzi účastníkmi konania, ktorej predmetom je zabezpečenie sumy 45.000,- Sk nehnuteľnosťou zapísanou na liste vlastníctva číslo XX k. ú. F. H., parcela číslo 51 - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 429 m², parcela číslo 52/2 - záhrada vo výmere 2.247 m² a rodinný dom číslo XX postavený na parcele číslo 51, je od začiatku neplatná.

Súd z a v ä z u j e žalovaného uhradiť žalobcom trovy konania vo výške 587,14 eur a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali v podstate rozhodnutia podľa výroku tohto rozsudku a to z toho dôvodu ako uviedli vo svojej žalobe a výpovedi, že dňa 20. 12. 2001 uzavreli so žalovaným zmluvu o pôžičke a zmluvu o zabezpečovacom prevode práva s tým, že predmetom zmluvy o pôžičke bola suma 45.000,- Sk a predmetom zmluvy o zabezpečovacom prevode práva bola nehnuteľnosť zapísaná na LV číslo XX k. ú. F. H. a to parcela číslo 51 - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 429 m², parcela číslo 52/2 - záhrady o výmere 2.247 m², rodinný dom č. s. XX postavený na parcele číslo 51 v celosti. Považujú tieto zmluvy v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka v znení noviel za absolútne neplatné. Poukázali, že neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Neplatnosť právneho úkonu podľa citovaného zákonného ustanovenia § 39 OZ je neplatnosťou absolútnou, nastávajúcou bez ďalšieho priamo zo zákona. Súd k absolútnej neplatnosti prihliada aj bez návrhu a to z úradnej povinnosti. Obchádzanie zákazu spočíva vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedku, ktorý sám o sebe nie je zákonom zakázaný, v dôsledku čoho sa uvedený stav stane z hľadiska pozitívneho práva nenapadnuteľný. Takéto konanie predstavuje postup, kedy sa niekto chová podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci. Uzavretie zmluvy o zabezpečovacom práve samo o sebe zákonu neodporuje, avšak situáciu je potrebné posudzovať aj v kontexte ostatných konkrétnych povinností, najmä z hľadiska, či zmluva o zabezpečovacom prevode práva uzavretá medzi účastníkmi mohla mať za

následok nielen zabezpečenie návratnosti žalovaným poskytnutej pôžičky v navýšenej hodnote, ale aj dosiahnutie prevodu vlastníctva žalobcov ako dlžníkov ich celému nehnuteľnému majetku v nepochybne ďaleko väčšej hodnote než je výška plnenia zo zmluvy o pôžičke. Zmluvné dojednanie, ktoré umožňuje zánik vlastníctva pôvodného vlastníctva k nehnuteľnosti bez ohľadu na výšku zostatku nesplateného dlhu, v čase, keď sa prevod vlastníckeho práva na veriteľa stane nepodmieneným, svojim účelom a obsahom obchádza zákon. Takýto postup zo strany veriteľa je zároveň aj výrazným zásahom do práv dlžníkov vo výkone práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov, čo je v rozpore s dobrými mravmi.

Z ustanovenia § 657 OZ vyplýva, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Keďže zmluva o pôžičke je neformálnou ale reálnou zmluvou, predpokladom jej uzavretia je odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Odplatnou je zmluva o pôžičke v prípade, keď z jej obsahu táto skutočnosť vyplýva, pri peňažnej pôžičke môže odplatnosť spočívať v povinnosti dlžníka platiť úroky; pokiaľ by však dohodnutá úroková sadzba bola neprimerane vysoká, priečila by sa dobrým mravom a zmluva by v rozsahu prekračujúcom primeranú sadzbu bola neplatná.

V tomto prípade bez ohľadu na obsah písomnej zmluvy o pôžičke bol splnený len ohľadom výplaty sumy 27.000,- Sk, keďže len v takomto rozsahu mal byť predmet pôžičky žalovaným odovzdaný žalobcom. To by znamenalo, že odplatnosť zmluvy o pôžičke by bola medzi účastníkmi zmluvy o pôžičke dojednaná dvojitým režimom, t. j. záväzkom žalobcov zaplatiť žalovanému rozdiel medzi sumou 27.000,- Sk a sumou 45.000,- Sk a ďalej záväzkom žalobcov zaplatiť ešte úroky dojednané zo sumy 45.000,- Sk za celé obdobie. Takáto dohoda o odplatnosti by sa priečila dobrým mravom a v rozsahu prekračujúcom primeranú sadzbu úrokov z poskytnutej pôžičky (27.000,- Sk) by bola neplatná. Ďalej poukázali žalobcovia vo svojej žalobe na viacero súdnych sporov vedených na Okresnom súde v Trebišove pod spisovými značkami 6C/681/2002, 6C/57/2004 a 9C/281/2005. K svojej žalobe pripojili zmluvy o pôžičke a zabezpečovacom prevode práva spolu s rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach.

Žalovaný so žalobou žalobcov nesúhlasil a túto žiadal v celom rozsahu zamietnuť.

Vykonaným dokazovaním súd zistil tento skutočný stav vecí:

Žalobcovia vo svojej výpovedi uviedli, že cez týždeň, teda v pracovné dni, doobeda došli do záložne žalovaného s tým, že si chcú požičať 30.000,- Sk a po dohode s týmto tento pripravil písomné vyhotovenie zmluvy o požičaní peňazí ako aj zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, kde potom obidvaja túto zmluvu o pôžičke podpísali. Žalovaný vyplatil žalobcovi na ruku sumu 27.000,- Sk, uviedol, že suma 3.000,- Sk je pre právnika, ktorý zmluvu pripravoval. Zmluvu o zabezpečovacom prevode práva podpisovali u notárky potom, čo táto predtým bola pripravená žalovaným. Pri ceste domov v aute, ako uviedol žalobca v 1. rade, zistil, že v zmluve nie je uvedená suma 30.000,- Sk ale 45.000,- Sk a z toho dôvodu sa vrátili späť, kde ako uviedol žalobca v 1. rade, požiadal žalovaného, aby sa vyjadril do rozdielu medzi sumou 30.000,- Sk, ktorú skutočne mali obdržať, a 45.000,- Sk, tento uviedol, že je to iba kvôli dani, že ich sa to netýka, z toho dôvodu to nechali tak a odišli preč. Pri vracaní peňazí žalovanému uviedli, že na prvýkrát žalobca v 1. rade dal žalovanému 8.800,- Sk, potom ešte sumu 27.000,- Sk, a keď žalovanému peniaze vrátili, tým sa to pre nich skončilo. Potom ich však žalovaný dal na súd, kde konania prebiehali na Okresnom súde v Trebišove. Ako uviedol žalobca v 1. rade, nerozumel tomu, na aký účel slúži zmluva o zabezpečovacom prevode práva s tým, že neskôr, keď potreboval príspevok na bývanie, približne o tri alebo štyri mesiace zistil, že nie je vlastníkom domu.

Žalovaný vo svojej výpovedi uviedol, že výpoveď žalobcov sa celkom nezakladá na pravde, pretože sa so žalobcami stretol dva alebo tri dni pred podpisom zmluvy s tým, že túto zmluvu pripravil potom, čo mu bol žalobcami predložený list vlastníctva a preto, keďže vedel, aké nehnuteľnosti mu žalobcovia dávajú do zábezpeky, vykonal ohliadku predmetných nehnuteľností a to hlavne rodinného domu a to iba z ulice a urobil si o tom fotografiu. Pracovníčky žalovaného pripravili predmetné zmluvy s tým, že po ich príchode po dopísaní údajov do predtlača odišli k notárke JUDr. Zahorjanovej, kde došlo k overeniu podpisov na

zmluvách a po podpísaní zmlúv vyplatil za prítomnosti žalobcov ako aj jeho týmto sumu 45.000,- Sk a teda nezakladá sa na pravde tvrdenie žalobcov, že išlo iba o sumu 27.000,- Sk. Koniec koncov, ako uviedol, existuje o tom aj pokladničný doklad a žalobcovia mu požičanú sumu nevrátili, iba ho požiadali, či by im vrátenie sumy nepredĺžil dodatkom a potom zmluvu predĺžili do 20. 08. 2002. Zabezpečovací prevod nehnuteľností slúžil iba na výšku peňazí.

Z pripojeného spisu Okresného súdu v Trebišove spisovej značky 9C/281/2005 vyplýva, že terajší žalovaný ako žalobca podal proti terajším žalobcom ako žalovaným žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom zmluvy s tým, že uznesením Okresného súdu v Trebišove zo dňa 02. 03. 2012 č. k. 9C/281/2005-153, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 27. 03. 2012, bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde vo Vranove pod spisovou značkou 4C/25/2012, kde sa vedie konanie o neplatnosť zmluvy o pôžičke a zmluvy o zabezpečovacom prevode práva.

Okrem toho zo spisu Okresného súdu v Trebišove spisovej značky 6C/57/2004 vyplýva, že uznesením Okresného súdu v Trebišove zo dňa 07. 08. 2009 č. k. 6C/57/2004-116, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 28. 08. 2009, bolo konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia zastavené a ďalším uznesením zo dňa 19. 11. 2012 č. k. 6C/57/2004-121, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 12. 12. 2012, bolo vyslovené, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Ďalej zo spisu Okresného súdu v Trebišove spisovej značky 6C/681/2012 vyplýva, že sa viedlo konanie teraz žalovaného - vtedy žalobcu proti teraz žalobcom - vtedy žalovaným o vypratanie rodinného domu zapísaného na LV číslo XX k. ú. F. H., kde uznesením zo dňa 27. 06. 2011 č. k. 6C/681/2012-172, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 20. 08. 2011, bolo konanie v tejto veci zastavené.

V zmysle § 70 zákona číslo 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam, v znení neskorších predpisov, sú údaje katastra, medzi ktoré patria aj údaje o právach k nehnuteľnostiam, vrátane identifikačných údajov o vlastníkoch nehnuteľností (§ 7 písm. c/ cit. zák.) hodnoverné a záväzné, ak sa nepreukáže opak. Citované zákonné ustanovenie vyjadruje právnu domnienku, ktorá pripúšťa dôkaz opaku. Súd ju má preto za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyjde najavo opak (§ 133 OSP).

Žalobcovia v tomto konaní sa domáhali vyslovenia neplatnosti zmlúv o pôžičke zo dňa 20. 12. 2001, predmetom ktorej bola suma 45.000,- Sk, ako aj zmluvy o zabezpečovacom prevode práva zo dňa 20. 12. 2001, ktorej predmetom bolo zabezpečenie sumy 45.000,- Sk nehnuteľnosťou zapísanou na LV číslo XX k. ú. F. H., parcela číslo 581 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 429 m², parcela číslo 52/2 - záhrada vo výmere 2.247 m² a rodinný dom číslo XX postavený na parcele číslo 51 s tým, že táto zmluva je od začiatku neplatná. Platnosť zmluvy o zabezpečovacom prevode práva uzavretej medzi účastníkmi bolo potrebné posudzovať z hľadiska ustanovenia § 553 Občianskeho zákonníka v znení platnom v čase jej uzavretia, v spojení s ustanovením § 34 a násl. Občianskeho zákonníka. Keďže účel zmluvy podľa § 553 Občianskeho zákonníka v relevantnom znení je zabezpečenie záväzku, predpokladom platnosti takejto zmluvy je, že zabezpečovací záväzok platne vznikol.

Už z uvedeného dôvodu bolo potrebné zaoberať sa predovšetkým posúdením platnosti zmluvy o pôžičke uzavretej medzi účastníkmi. Z ustanovenia § 657 OZ, ktoré upravuje zmluvu o pôžičke, vyplýva, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán predovšetkým určenie predmetu pôžičky a dohoda o povinnosti dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňazí). Keďže zmluva o pôžičke je neformálnou ale reálnou zmluvou (kontraktom), predpokladom jej uzavretia je odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkov. Odplacnou je zmluva o pôžičke v prípade, keď z jej obsahu táto skutočnosť vyplýva. Pri peňažnej pôžičke môže odplacnosť spočívať v povinnosti dlžníka platiť úroky, pokiaľ by však dohodnutá úroková sadzba bola neprimerane vysoká, priečila by sa dobrým mravom a zmluva by bola v rozsahu prekračujúcom primeranú sadzbu neplatná (§ 39 OZ). V danom prípade z doposiaľ vykonaného dokazovania je zrejmé, že bez ohľadu

na obsah písomnej zmluvy o pôžičke zo dňa 20. 12. 2001, predpoklad uzavretia zmluvy o pôžičke bol splnený len ohľadom sumy 27.000,- Sk, keďže len v takomto rozsahu bol predmet pôžičky teraz žalovaným odovzdaný teraz žalobcom. Táto skutočnosť by znamenala, že odplacnosť zmluvy o pôžičke by bola medzi účastníkmi konania dohodnutá dvojakým režimom, t. j. záväzkom teraz žalobcov zaplatiť teraz žalovanému rozdiel medzi sumou 27.000 a 45.000,- Sk a ďalej záväzkom teraz žalobcov zaplatiť ešte úroky dojednané zo sumy 45.000,- Sk za celé obdobie. Takáto dohoda o odplacnosti sa prieči dobrým mravom a je v rozsahu prekračujúcom primeranú sadzbu úrokov z poskytnutej pôžičky (27.000,- Sk) je neplatná.

Žalobcovia sa domáhali mimo iného aj, ako už bolo vyššie uvedené, neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva uzavretej medzi účastníkmi v zmysle § 39 OZ.

Podľa uvedeného ustanovenia neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 OZ je neplatnosťou absolútnou, ktorá nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona. Súd k absolútnej neplatnosti prihliada i bez návrhu z úradnej povinnosti. Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedku, ktorý sám o sebe nie je zákonom zakázaný, v dôsledku čoho sa uvedený stav stane z hľadiska pozitívneho práva nenapadnuteľný. Takéto konanie predstavuje postup, kedy sa niekto chová podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnou normou nepredvídaný a nežiaduci. V prejednávanej veci uzavretie zmluvy o zabezpečovacom prevode práva samo o sebe zákonu (OZ v platnom znení v čase jej uzavretia) neodporuje. Situáciu však bolo namieste posúdiť v kontexte aj ostatných konkrétnych okolností, najmä z hľadiska, či zmluva o zabezpečovacom prevode práva uzavretá medzi účastníkmi mohla mať za následok nielen zabezpečenie návratnosti žalobcom poskytnutej pôžičky v navýšenej hodnote, ale aj dosiahnutie prechodu vlastníctva žalobcov ako dlžníkov k ich celému nehnuteľnému majetku v nepochybne ďaleko väčšej hodnote, než je výška plnenia zo zmluvy o pôžičke. Zmluvné dojednania umožňujúce zánik vlastníctva pôvodného vlastníka k nehnuteľnosti bez ohľadu na výšku zostatku nesplateného dlhu, v čase, keď sa prevod vlastníckeho práva na veriteľa stane nepodmieneným, nepochybne svojím účelom a obsahom obchádza zákon. Takýto postup zo strany veriteľa je zároveň výrazným zásahom do práv dlžníka vo výkone práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov, čo je v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 132 OSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Vychádzajúc z vyššie uvedených hmotnoprávných ako aj procesnoprávných ustanovení mal súd v danom prípade nepochybne za preukázané, že zmluvy uzavreté medzi žalobcami a žalovaným tak, ako sú uvedené vo výroku tohto rozsudku, sa priečia dobrým mravom a žalovaný pri uzatváraní predmetných zmlúv so žalobcami zámerne vytvoril stav, ktorý sa stal pre žalobcov nepredvídaný, nežiaduci so snahou o získanie majetku v nepochybne ďaleko väčšej hodnote než bola výška plnenia zo zmluvy o pôžičke, z toho dôvodu mal v danom prípade za preukázané, že išlo o zmluvy absolútne neplatné, z toho dôvodu žalobe žalobcov v celom rozsahu vyhovel.

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý má vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

V danom prípade žalobcovia boli v konaní úspešní v celom rozsahu a vznikli im trovy právneho zastúpenia, ktoré im súd priznal v súlade s ustanovením § 9, § 10 a násl. vyhlášky číslo 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie návrhu na začatie konania - 2x po 58,69 eur, za zastúpenie pri pojednávaniach v dňoch 24. 07. 2012, 31. 10. 2012 - 2x po 14,67 eur, a pri pojednávaniach v dňoch 05. 02. 2013 a 27. 06. 2013 (keď sa konalo v merite veci) - 2x po 60,07 eur, ako aj 4x režijný paušál po 7,63 eur a 2x režijný paušál po 7,81 eur a okrem toho priznal v zmysle § 15 citovanej vyhlášky aj náhradu cestovného z Trebišova do Vranova a späť dňa 24. 07. 2012 vo výške 20 eur, dňa 31. 10. 2012

vo výške 19,60 eur, dňa 05. 02. 2013 vo výške 17,60 eur a dňa 27. 06. 2013 vo výške 16,20 eur a taktiež aj stratu času 2x po 25,42 eur a 2x po 26,02 eur, kde spolu trovy právneho zastupovania bez DPH činili sumu 489,28 eur a po pripočítaní 20 % DPH teda sumy 97,86 eur celkové trovy právneho zastupovania činili sumu 587,14 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd do Prešova.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.